

A 3793A
9(с2)
B 183

З. С. Варналій

МОЄ РІДНЕ
СЕЛО

Крива Балка

ЗМІСТ

Слово до читача	7
Передмова	9
Основні дані села Крива Балка	12
Історія села Крива Балка	13
Саратський район	15
Друга світова війна	23
Спогади про рідне село	35
Кривобалківська сільська рада: історія і сьогодення	43
Від колгоспу до сільськогосподарського виробничого кооперативу	46
Джерела духовності	51
Освіта	54
Культура	61
Спорт	68
Медицина	72
Народні традиції, звичаї, свята	75
Спогади земляків	83
Моє рідно село – очима школярів	88
Рецензії	90
Післямова	94

ОСВІТА

Загальновідомо, що процес розвитку й становлення людини як особистості, суб'єкта забезпечує освіта. Саме освіта сприяє формуванню її духовності, світогляду, ціннісних орієнтацій і моральних принципів. Освіта є одним із найоптимальніших способів входження людини у світ науки та культури, оскільки саме в процесі здобуття освіти людина засвоює культурні цінності.

Право на освіту в Україні гарантоване Конституцією. Незаконна відмова у прийнятті до навчального закладу будь-якої форми власності, а також незаконна вимога оплати за навчання в державних чи комунальних навчальних закладах передбачають кримінальну відповідальність.

Право на освіту підтверджено національними й міжнародними правовими актами, наприклад, Європейською конвенцією про захист прав людини та основних свобод і Міжнародним пактом про економічні, соціальні та культурні права, прийнятим ООН у 1966 р. Усвідомлення можливостей використання обов'язкової освіти як засобу знеособлення людини зумовило в демократичному суспільстві розвиток руху за недержавну і навіть сімейну освіту, за велику частку курсів з відповідального вибором учня (за участю батьків і педагогів) у програмі середніх загальноосвітніх шкіл (тобто після закінчення початкової школи), підтримку самоосвіти, безперервної освіти протягом життя людини (у міру виникнення освітньої потреби), позашкільної, дистанційної та додаткової освіти тощо.

Освіта має надати молодому поколінню початкові знання культури, формуючи поведінку в дорослому житті й допомагаючи у виборі можливої ролі в суспільстві. Саме в цьому й полягає покликання всіх освітніх закладів, і насамперед це стосується школи. Неважливо, чи це міська або сільська школа. Хоча ми всі розуміємо, що різниця була і є. Але роль і значення школи не змінюються (не повинні змінюватися) від її місцезнаходження. Історія становлення та подальшого розвитку школи в нашому селі багато в чому схожа на історію багатьох шкіл України, але має й особливості, свою «історію».

Історія Кривобалківської школи

Наша школа тривалий час, як зазначалося, була розташована в різних пристосованих приміщеннях. За спогадами вчителя-пенсіонера, Марії Федорівни Кисіль, приміщення школи розміщувалися на трьох вулицях у будинках церковнослужителів. Вчителям доводилось перебігати з одного приміщення в інше, встигаючи на уроки. Директором школи на той час був Віктор Георгійович Степанов. Приміщення нової школи почали зводити в 1961 р. Будівництвом навчальних приміщень керував Яків Іванович Чайковський. Велику допомогу в будівництві надав голова колгоспу – Іван Семенович Целіков.

Нарешті, 1 вересня 1963 р. почала працювати нова Кривобалківська восьмирічна школа. Її колектив очолив молодий директор – Яків Іванович Чайковський.

*Яків Іванович Чайковський,
директор школи з 1963 по 1989 рр.*

1 вересня 1963 року рівно о 9.00 він розпочав святкову лінійку, присвячену «Першому дзвонику». Разом із директором переступили поріг школи завуч – Віктор Георгійович Степанов та вчителі: Марія Миколаївна Чайковська, Людмила Миколаївна Степанова, Марія Федорівна Кисіль, Варвара Петрівна Чекан, Анастасія Іванівна Шелудько, Петро Андрійович Фурманов, Олександра Іванівна Горделій, Іван Никифорович Горделій. У новій школі навчалось більше ніж 450 учнів. Класи були паралельні, у них налічувалось по 30–33 учнів.

Я. І. Чайковський керував колективом понад 25 років. Школа була однією з найкращих у районі. Випускники без труднощів вступали в різні навчальні заклади країни. За невтомну працю, творчість, педагогічну майстерність держава присвоїла Чайковському Якову Івановичу звання «Заслужений вчитель України». У 1978 р. Я. І. Чайковський був делегатом московського Всесоюзного з'їзду вчителів.

Естафету директорства у 1989 р. прийняв Семен Іванович Орленко, який до того працював заступником директора. За наполегливу працю С. І. Орленко був двічі нагороджений Почесними грамотами Міністерства освіти у 1965 та 1983 рр., медаллю «За трудову доблесть», нагрудним знаком «Відмінник освіти СРСР» у 1987 р.

З 1991 р. Кривобалківська восьмирічна школа була реорганізована в Кривобалківську загальноосвітню школу I–III ступенів.

З 2001 по 2002 р. директором школи працювала Людмила Іванівна Небога.

З 2002 по 2006 р. школу очолювала Тетяна Ілвіна Гойман.

З 2006 по 2011 р. школу очолювала Клочай Тамара Іванівна.

З 2011 р. директором школи є Людмила Іванівна Небога.

Гордість нашої школи – учні, які отримали золоті та срібні медалі: Юрій Іванович Гидирим, Лідія Авксентіївна Варналій, Віталій Іванович Горделі, Віктор Іванович Юрескул, Галина Дмитрівна Баюш, Майя Вікторівна Варналій, Раїса Іванівна Герман, Михайло Прокопович Чекан, Ніна Петрівна Яковлєва, Зінаїда Григорівна Поперна, Юрій Миколайович Кудрявченко, Олексій Вікторович Кірічек, Тетяна Михайлівна Жбанкова, Олександр Григорович Тобулток, Галина Вікторівна Іванова, Богдан Іванович Байдан, Ганна Борисівна Кремінська, Олександр Іванович Стоянов, Геннадій Володимирович Єлісеєв, Тетяна Вікторівна Єсауленко, Ганна Петрівна Баюш, Ольга Борисівна Горделій, Олена Григорівна Тобулток, Ганна Володимирівна Баровська та багато інших.

Багато років працювали в школі наші вчителі – пенсіонери, які є гордістю села: Марія Степанівна Байдан – вчитель математики, Ірина Іванівна Тобулток – вчитель англійської мови, Раїса Іванівна Прокопенко – вчитель географії, Дар'я Володимирівна Сорочан – вчитель історії, Клавдія Мефодіївна Варналій – вчитель початкових класів, Тетяна Василівна

Мангул – вчитель української мови, Антоніна Петрівна Чибукова – вчитель початкових класів, Ольга Олександрівна Баровська – бібліотекар, Варвара Іванівна Стоянова – вчитель математики, Меланія Петрівна Мамарахімова – вихователь, Раїса Микитівна Руденко – вчитель початкових класів.

Сьогодні в школі працюють 23 висококваліфіковані педагогічні кадри:

- шість вчителів вищої категорії (Л. І. Небога, О. О. Сорочан, Т. І. Панчева, С. М. Деніченко, Т. І. Гойман, Н. В. Горделі);
- три вчителі першої категорії (Н. Я. Токаренко, Т. М. Мирлян, О. В. Модвал);
- три вчителі другої категорії (С. Д. Гетманець, Г. В. Єлісєєва, І. І. Мирлян).

У рідну Кривобалківську школу повернулись і багато років працюють її випускники:

- Людмила Іванівна Небога (Баюш) – вчитель біології та хімії (стаж 29 років);
- Наталя Василівна Горделі (Римська) – вчитель початкових класів (стаж 30 років);
- Тетяна Ілівна Гойман (Малюкіна) – вчитель української мови та літератури (стаж 29 років);
- Світлана Миколаївна Деніченко (Юрескул) – вчитель географії (стаж 29 років);
- Надія Яківна Токаренко (Мунтян) – вчитель математики (стаж 38 років);
- Тетяна Матвіївна Мирлян (Тома) – вчитель початкових класів (стаж 29 років);
- Олена Василівна Модвал – заступник директора з виховної роботи (стаж 10 років);
- Олена Максимівна Гусєва (Кобзаренко) – педагог організатор (стаж 22 роки);
- Віталій Григорович Роденко – вчитель фізики (стаж 10 років);
- Ігор Ігорович Мирлян – вчитель історії (стаж 6 років);
- Ганна Володимирівна Єлісєєва – вчитель інформатики (стаж 7 років);
- Ірина Юрійвна Гидирим – вчитель початкових класів (стаж 5 років);

- Ольга Олександрівна Гетманець – вчитель початкових класів (стаж 4 роки);
- Таїсія Олександрівна Ткаченко – психолог (стаж 9 років);
- Олена Вікторівна Букур (Єремія) – вчитель фізичного виховання (стаж 3 роки);
- Тетяна Ігорівна Єремія (Галинська) – вчитель математики (стаж 1 рік).

У 2017/2018 навчальному році робота школи була спрямована на виконання Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти, Указів Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти України», «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», реалізацію державних, регіональних та районних програм у галузі освіти, інших чинних законодавчих і нормативних документів.

Кривобалківська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів веде свою діяльність відповідно до статуту. Навчально-виховний процес відбувається в одну зміну. Школа працює в режимі п'ятиденки. Навчальний рік поділяється на 2 семестри.

Педагогічним колективом проведено певну роботу щодо збереження й розвитку шкільної мережі. На початок 2017/2018 навчального року в закладі було відкрито 11 класів, із них 1–4-х – 4, 5–9-х – 6, 10–11-х – 2. Мова навчання – українська. На 1 вересня 2017 р. налічувалось 186 учнів. Середня наповнюваність у класах дорівнювала 17 осіб.

У школі поки що відстежується лише один напрям профілізації навчання – універсальний.

Таблиця 5

Розвиток шкільної мережі

Шкільна мережа	2015/2016	2016/2017	2017/2018
	навчальний рік	навчальний рік	навчальний рік
Кількість класів та учнів на початок навчального року	11/184	11/174	11/186
Середня наповнюваність, осіб	16	16	17
Охоплення профільним навчанням, осіб	8	0	0
Організація індивідуального навчання, осіб	0	0	0

Усі випускники 9-го та 11-го класів 2016/2017 навчального року охоплені подальшим навчанням або працевлаштовані, про що свідчать дані, наведені табл. 6–7.

Таблиця 6

Відомості про подальше навчання випускників 11-х класів

Рік випуску	Кількість випускників	ВНЗ		ССНЗ		ПТУ		Працевлаштовані	
		Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %
2014–2015	10	2	20	2	20	3	30	3	30
2015–2016	8	3	38	2	25	1	12	2	25
2016–2017	5	–	–	–	–	5	100	–	–

Таблиця 7

Відомості про подальше навчання випускників 9-х класів

Рік випуску	Кількість випускників	ССНЗ		ПТУ		10-й клас		Вечірня школа	
		Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %	Кількість, осіб	Частка, %
2014–2015	16	7	44	3	19	5	31	1	6
2015–2016	16	6	38	0	0	7	44	3	18
2016–2017	22	8	36	2	9	11	50	1	5

Реалізовано практичні заходи щодо запровадження в закладі мовного законодавства, закріплення статуту української мови як державної. Навчально-виховний процес здійснюється у 1–11-х класах українською мовою. Документація закладу ведеться українською мовою. У кожному класі оформлені куточки державної символіки. Виховні заходи проводяться українською мовою.

Школа завжди пишалася своїми випускниками, особливо тими, котрі досягли значних успіхів. Це гордість і нашого села.

Найкращими учнями школи в різні часи були:

- Василь Авксентійович Лабунець – доктор медичних наук, професор;
- Віктор Іванович Гросу – капітан першого рангу, командир атомного підводного човна;
- Борис Петрович Діденко вибув на постійне місце проживання до Німеччини;
- Василь Дмитрович Діденко – директор швейної фабрики в м. Білгороді-Дністровському;
- Віра Савівна Баюш – педагог;
- Валентина Петрівна Петренко (Венгровська) – вчитель, голова сільської ради;
- Віктор Якович Петренко – директор школи в м. Кишиневі;
- Тамара Іванівна Тоболток (Клочай) – директор Кривобалківської школи;
- Геннадій Анатолійович Венгровський – лікар;
- Лідія Авксентіївна Варналій – педагог;
- Юрій Анатолійович Венгровський – лікар та ін.

Школа... Шкільні роки... Яке цікаве прожите життя від першого шкільного дзвоника і до останнього дзвоника! Спогадів дуже й дуже багато. Шкільне життя – все цікаве: і уроки, і перерви, і поїздки, і дні народження, і свята, і все те, що пов'язане з друзями, вчителями, й згадуватимемо його все життя.

Спогади про школу залишаться в нашій пам'яті назавжди, бо школа – наш другий дім, а вчителі – наші другі батьки і друзі. Вчителі навчали нас не тільки різних наук, а й були нашими порадиниками, допомагали, підтримували у скрутну хвилину, виховували добрими, чуйними, порядними людьми. Низький їм уклін і велика подяка за це! І всі ми, випускники школи різних поколінь, палко і від усього серця гучно проголошуємо: «Спасибі тобі, наша рідна Кривобалківська школа!».

*Венгровська Валентина Петрівна, сільський голова,
нагороджена орденами Княгині Ольги II та III ступенів,
орденом «Патріот України»*

*Садово-виноградна бригада колгоспу ім. Кірова, 1960 р.
(Нижній ряд: дргий зліва Абрамович В. М.)*

8-Б клас Кривобалківської восьмирічної школи (1970 рік)

Нижній ряд (зліва направо): Люся Хмаржевська, Надія Мунтян, Лідія Сочинська, Людмила Іванівна (класний керівник), Дар'я Алексеєнко, Лариса Писаренко, Анна Юреску.

Другий ряд (зліва направо): Лариса Лабунець, Ліда Гетманець, Ніна Полтавченко, Марія Стрямца, Раїса Герман, Олександра Шляхтицька.

Третій ряд (зліва направо): Іван Толіка, Іван Сорочан, Василь Дада, Юрій Герастовський, Валерій Сорочан, Захарій Варналій.

Кривобалківська школа (1970 р.)

Кривобалківська школа
По центру: Орленко С. І., Степанов В. Г., Чекан В. П.

Кривобалківська школа, 9 клас, 1993 р.